

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยพระราชบัญญัติแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับแก้ไขที่เพิ่มเติม (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2545 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 67 รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่นเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบการศึกษานอก ระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2545, น.33) จะเห็นว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเน้นการนำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษามาใช้โดยเฉพาะในเรื่องวิทยุโทรทัศน์หรือวีดิทัศน์ให้นำมาใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบโรงเรียน

ด้วยลักษณะและข้อดีของสื่อวีดิทัศน์ คือ (1) เป็นสื่อให้ภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง และเสียง ช่วยเสนอเนื้อหาที่มีความสลับซับซ้อนยากแก่ความเข้าใจของผู้เรียนให้มีความเป็นรูปธรรมเข้าใจง่ายขึ้น (2) ช่วยย่อหรือขยายสิ่งต่างๆ ที่ผู้เรียนไม่สามารถที่จะพบเห็นได้ (3) ผู้เรียนสามารถศึกษาและเห็นสิ่งเหล่านั้นได้จากสื่อวีดิทัศน์ (4) ช่วยนำเหตุการณ์ที่เป็นจริงเกิดขึ้นแล้วมาปรากฏให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาและให้ประสบการณ์ตรง และ (5) การเรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เป็นการเรียนที่ยืดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการเรียนด้วยตนเอง หรือเรียนเป็นกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ได้ และสื่อวีดิทัศน์ยังเป็นแหล่งความรู้เสริมที่ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองนอกจากการเรียนในห้องเรียน (ทิพย์เกสร บุญอำไพ, 2551, น.56-57)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า สื่อวีดิทัศน์เป็นสื่อที่มีคุณค่าต่อผู้เรียน ครูควรนำรายการวีดิทัศน์มาใช้ในบทเรียนในการเรียนโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พกพาเป็นช่องทาง การผลิตวีดิทัศน์เพื่อให้เป็นบทเรียนนั้น ครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการผลิตสถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตครูไม่ได้สอนในเรื่องการผลิตวีดิทัศน์ให้กับครู จะมีเฉพาะผู้ที่ศึกษาหรือเรียนทางเทคโนโลยีการศึกษาเท่านั้น ซึ่งในปัจจุบันและอนาคตสื่อทางภาพเคลื่อนไหวหรือวีดิทัศน์เป็นสื่อที่ช่วยกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและเหมาะกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ประกอบกับในการปฏิรูปการศึกษาได้เน้นการพัฒนาครู ให้มีการฝึกอบรมแบบต่างๆ เพื่อให้ครูมีสมรรถนะเพิ่มขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, 2555) ดังนั้น การฝึกอบรมในเรื่องการผลิตวีดิทัศน์จึงมีความเหมาะสมกับครู การผลิตวีดิทัศน์นี้จึงมีความเหมาะสม

กับครู ครูจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจและความชำนาญในเรื่องของวิดิทัศน์ ขั้นตอนหรือกระบวนการผลิตวิดิทัศน์ และการลำดับหรือการตัดต่อรายการวิดิทัศน์ ซึ่งเนื้อหาสาระในกลุ่มนี้จะทำให้ครูสามารถผลิตวิดิทัศน์ขึ้นมาใช้ในเบื้องต้นได้ สื่อวิดิทัศน์เป็นสื่อที่มีความเป็นรูปธรรมมากกว่าสื่อประเภทอื่น คือ ให้ทั้งภาพและเสียง ดังนั้น จึงเหมาะสำหรับนำมาใช้ในการสอนระดับประถมศึกษา นักเรียนมีความสนใจในการเรียนค่อนข้างน้อย เพราะยังมีอายุน้อย ดังนั้น ในเรื่องการผลิตวิดิทัศน์ ครูประถมนควรจะได้มีความรู้ ความเข้าใจ เพื่อนำมาใช้ในการสอนนักเรียนระดับประถมศึกษา

ในการที่ครูจะสามารถผลิตวิดิทัศน์ได้นั้นจำเป็นต้องผ่านกระบวนการให้ความรู้ ซึ่งอาจจะใช้การฝึกอบรม การฝึกอบรมทางไกลเป็นวิธีการประเภทหนึ่งของการฝึกอบรมที่เน้นให้ผู้รับการอบรมได้รับความรู้หรือการถ่ายทอดจากวิทยากรน้อยที่สุด แต่ได้รับความรู้จากสื่อแทน โดยมีชุดฝึกอบรมทางไกลเป็นสื่อในการถ่ายทอด ชุดฝึกอบรมทางไกลช่วยให้ผู้รับการอบรมสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ได้รับความรู้ได้ดี ชุดฝึกอบรมทางไกลทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้เป็นอย่างดี และมีระบบการทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลที่ได้มาตรฐาน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2540, น.240) ชุดฝึกอบรมทางไกลที่ผลิตขึ้นเพื่อให้ครูได้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะความชำนาญในเรื่องการผลิตวิดิทัศน์ เพื่อการสอน ชุดฝึกอบรมทางไกลประกอบด้วยประมวลสาระแบบฝึกปฏิบัติ และวิดิทัศน์ ดังนั้น สื่อแต่ละสื่อจะเอื้ออำนวยทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยคุณค่าของชุดฝึกอบรมทางไกล

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนนทบุรี ด้วยเหตุผลสำคัญ คือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมีนโยบายที่จะให้บริการวิชาการกับชุมชน เพื่อสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเป็นชุมชนสำคัญที่มหาวิทยาลัยต้องให้บริการกับสถาบันการศึกษาที่ตั้งอยู่ ณ จังหวัดนนทบุรี

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การผลิตวิดิทัศน์เพื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 2.2 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้รับการอบรมที่เรียนด้วยชุดฝึกอบรมทางไกล
- 2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้รับการอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล

3. สมมติฐานการวิจัย

- 3.1 ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การผลิตวิดิทัศน์เพื่อการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
- 3.2 ผู้รับการฝึกอบรมทางไกลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.3 ผู้รับการอบรมที่เรียนด้วยชุดฝึกอบรมทางไกล มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ขอบข่ายของประชากร คือ ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำนวน 2,103 คน

4.2 ขอบข่ายเนื้อหาสาระในการวิจัย คือ หลักสูตรการฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การผลิตรายการวีดิทัศน์เพื่อการสอนประกอบด้วย สามัญทัศน์วีดิทัศน์เพื่อการสอน การเขียนบทวีดิทัศน์เพื่อการสอน และการตัดต่อวีดิทัศน์เพื่อการสอน

4.3 ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม หมายถึง ตัวแปรต้น คือ การใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การผลิตรายการวีดิทัศน์เพื่อการสอน ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้รับการอบรม และความพึงพอใจของผู้รับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล

4.4 ระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2556 - เดือนกรกฎาคม 2557

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การผลิตวีดิทัศน์เพื่อการสอน หมายถึง สื่อประสมที่มุ่งให้ผู้รับการอบรมศึกษาด้วยตนเอง มีสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก ประกอบด้วย ประมวลสาระ แบบฝึกปฏิบัติ และวีดิทัศน์ ชุดฝึกอบรมทางไกล ดังกล่าวประกอบด้วย เนื้อหาสาระ คือ สามัญทัศน์การผลิตวีดิทัศน์เพื่อการสอน และการเขียนบทวีดิทัศน์เพื่อการสอน และการตัดต่อวีดิทัศน์เพื่อการสอน

5.2 การผลิตรายการวีดิทัศน์เพื่อการสอน หมายถึง กระบวนการในการผลิตวีดิทัศน์ ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่ใช้ในหลักสูตรการฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วย (1) สามัญทัศน์การผลิตวีดิทัศน์ (2) การเขียนบทวีดิทัศน์เพื่อการสอน และ (3) การตัดต่อวีดิทัศน์เพื่อการสอน

5.3 เกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ของชุดฝึกอบรมทางไกล หมายถึง คุณภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลที่ได้จาก “กระบวนการ” และ “ผลลัพธ์” มีค่าร้อยละ 80 ตัวแรก คือ ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) คิดเป็นร้อยละคะแนนเฉลี่ยจากกิจกรรมผู้รับการอบรมทำในแบบฝึกปฏิบัติ ค่าร้อยละ 80 ตัวหลัง คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน เกณฑ์ประสิทธิภาพยอมรับเมื่อ (1) เท่ากับเกณฑ์ที่กำหนด (2) สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไม่เกิน 2.5% และ (3) ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไม่เกิน 2.5%

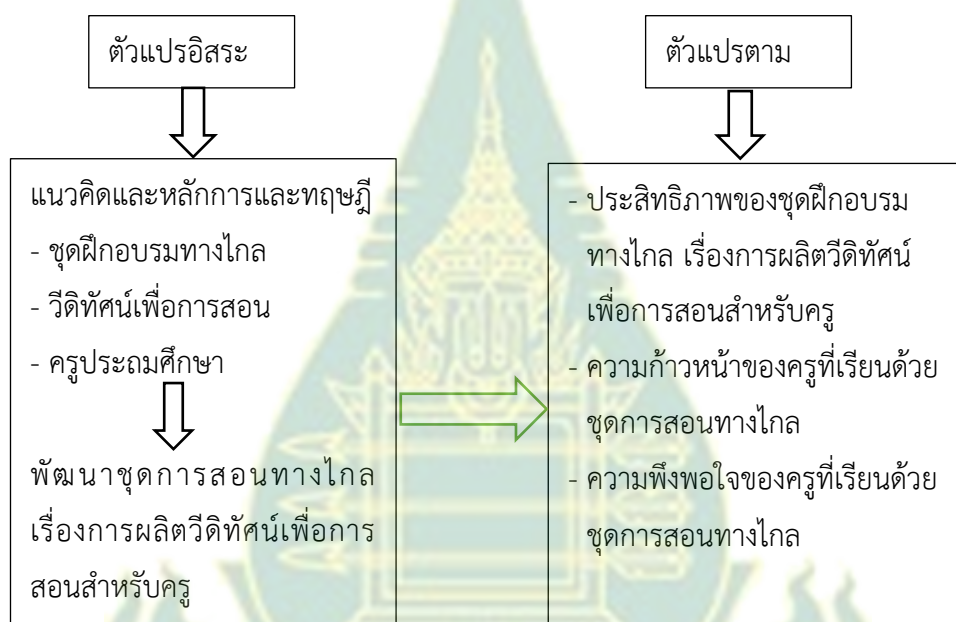
5.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้รับการอบรมที่เรียนด้วยชุดฝึกอบรมทางไกล หมายถึง การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ระดับพุทธิพิสัยของผู้รับการอบรมที่เรียนด้วยชุดฝึกอบรมทางไกล

5.5 ความพึงพอใจของผู้รับการอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล หมายถึง น้ำหนักของคะแนนที่ผู้รับการอบรมประเมินความเหมาะสมของชุดฝึกอบรมทางไกล โดยให้ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ครอบคลุม (1) ส่วนประกอบของชุดฝึกอบรมทางไกล ได้แก่ ประมวลสาระ แบบฝึกปฏิบัติ และวีดิทัศน์ และ (2) ประโยชน์ที่ได้จากชุดฝึกอบรมทางไกล

5.6 ครูเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี หมายถึง ผู้สอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ในอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อย และอำเภอปากเกร็ด ในจังหวัดนนทบุรี

6. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย มีดังนี้



7. ประโยชน์ที่ได้รับ

6.1 ครูมีความรู้ นำไปใช้ในการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

6.2 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จะมีหลักสูตรการผลิตวีดิทัศน์เพื่อการสอนนำมาจัดฝึกอบรมทางไกลให้กับครู เพื่อช่วยพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นส่วนหนึ่งของการบริการวิชาการ

6.3 ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การผลิตวีดิทัศน์เพื่อการสอน นำมาบูรณาการในการอบรมฝึกทักษะเสริมประสบการณ์นักศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโทของแขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนเพราะชุดฝึกอบรมทางไกลดังกล่าวได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพแล้ว จึงเป็นหลักประกันคุณภาพของการพัฒนาสื่อ